

Ing. Pavel Zona, Ph.D., Ing. Vlastimil Galatík, CSc.

**Úkoly civilně-vojenské spolupráce
v kontextu Bílé knihy o obraně****BÍLÁ KNIHA
O OBRANĚ**

Vojenské rozhledy, 2013, roč. 22 (54), č. 2, s. 31–38, ISSN 1210-3292

**The Goals of Civil-Military Cooperation in the
Context of White Paper on Defence****Abstrakt:**

Článek se zaměřuje na činnosti Armády České republiky pod národním velením na vlastním území, s důrazem na činnost složek civilně-vojenské spolupráce (CIMIC). Zdůrazněna je problematika působení ozbrojených sil, a především orgánů CIMIC v rámci integrovaného záchranného systému při řešení krizových situací, jako jsou živelní katastrofy, ekologické havárie apod. Vychází z úkolů daných armádě v Bílé knize o obraně. Tyto úkoly pak porovnává s aktuálně platnou legislativou a hledá vhodná opatření k jejich skutečnému naplnění. Proti zahraničním místům je problematika a úkoly CIMIC v souvislosti s působením AČR na vlastním území zatím téměř nepopsaná. Tento článek si klade za cíl otevřít diskusi na toto téma, mj. protože naše současná příslušná legislativa je již zastaralá.

Abstract:

This paper deals with the activities of the Armed Forces of the Czech Republic, under national command on our home territory, with the emphasis to the activities of civil-military cooperation (CIMIC) components. It puts stress on the issue of forces operations, those of CIMIC units in particular, within the Integrated Rescue System, during crisis situations, i.e. natural disasters, environmental accidents, etc. The paper comes out from the tasks defined by the Defence White Paper. Those tasks are compared with the legislation in effect, and the authors make some inquiries about suitable measures to implement them. Unlike missions carried out abroad, the CIMIC problems and tasks in ACR operations on home territory are nearly untouched. The paper aims to open discussion over this topic, among others, because our current relevant legislation is obsolete.

Klíčová slova:

Bílá kniha o obraně, integrovaný záchranný systém, národní velení, příslušná legislativa, aktivní zálohy, 103. středisko CIMIC/PSYOPS.

Key words:

Defence White Paper, Integrated Rescue System, national command, relevant legislation, active reserve, 103th CIMIC/PSYOPS Centre.

Dlouho očekávaným materiálem, který jasně ukáže jakým způsobem je zajištěna obrana České republiky, a zejména pak roli ozbrojených sil v tomto úsilí, se měla stát a snad se i stala Bílá kniha o obraně. Následující řádky nejsou zaměřeny na polemiku, zda je Bílá kniha příliš široká svým záběrem nebo naopak, co by měla ještě řešit. Jde spíš o to ukázat, jak lze ustanovení Bílé knihy interpretovat pro jednu operační funkci, dnes mimořádně zdůrazňovanou, což jsou otázky civilně-vojenské spolupráce (CIMIC). Přestože v Bílé knize není CIMIC zdaleka hlavním motivem, je jí věnována určitá pozornost, což si zaslouží další, hlubší rozpracování, což je cílem tohoto článku.

Úvod

Celá problematika je umocněna situací, kdy postupně končí nebo se výrazně omezuje působení AČR v zahraničních mírových operacích vedených v rámci koaličních závazků. Pozornost je tedy nutno zaměřit do oblastí spojených s klasickým úkolem ozbrojených sil, což je obrana a ochrana teritoria země a spojenců. Tento úkol, vzhledem k požadavku na co největší nasaditelnost útvarů, jsme možná trochu zanedbávali. Mimo klasické obranné úkoly je tedy nutné zajistit přípravu všech složek armády i na plnění dalších úkolů spojených s podporou civilních orgánů na vlastním území.

Jednou ze základních podmínek realizace komplexního přístupu (comprehensive approach) k vedení současných a pravděpodobně i budoucích vojenských operací je mnohem progresivnější přístup k civilně vojenské spolupráci. Vzhledem k měnícímu se prostředí, ve kterém se tyto operace vedou, je tento krok a s ním související celá řada úkolů a opatření nezbytný. To není jen otázka ozbrojených sil, které prochází neustálými změnami souvisejícími s nestabilním zdrojovým rámcem (tento problém je společný pro většinu ozbrojených sil zemí Aliance). Jedná se o obecně platný a nezbytný požadavek na všechny aktéry účastnící se operací pod řízením ozbrojených sil, ale i naopak pod řízením civilních orgánů.

Závěry, které lze učinit pro CIMIC sil Aliance v zahraničních operacích pod společným velením, platí do značné míry pro všechny aktivity, které vedou jednotlivé národní armády při řešení krizí na vlastním území. Úkoly a opatření, která byla uvedena v článku na téma role civilně-vojenské spolupráce v soudobých vojenských operacích, uveřejněného ve *Vojenských rozhledech* č. 1, 2013, vycházejí z analýz aliančních dokumentů a z dlouhodobé zkušenosti autorů s touto problematikou. Bez změny v chápání civilně-vojenské spolupráce, bez aplikace principů a zásad uvedených v novelizované doktríně CIMIC AJP 3,4,9, která byla přijata v únoru roku 2013, a pravděpodobně i celé řady dalších opatření, nebudeme schopni v rámci národních armád dlouhodobě kooperovat se stále rostoucí řadou nevojenských subjektů působících v prostoru vedení vojenských i nevojenských operací na vlastním území. To s sebou přinese nutnost zpracovat celou řadu nových dokumentů a přijmout také rozsáhlé změny stálých operačních postupů (SOP) řešících úkoly v nebyvalé šíři, jak už autoři konstatovali v předešlé stati.

Funkce armády při podpoře civilních orgánů

Bílá kniha o obraně vychází z principů a zadání Programového prohlášení vlády České republiky. Jde o souhrnný koncepční rámec, který definuje a zdůvodňuje roli a funkce českých ozbrojených sil a kritéria a směry rozvoje jejich schopností, včetně stanovení

nezbytného střednědobého rozpočtového rámce. Zároveň je směrnicí pro restrukturalizaci systému velení a řízení AČR a reformy MO. [1] Toto zadání Bílá knihy o obraně naplňuje, ale vzhledem k šíři zadání a nutnosti vytvořit „objemově“ únosný materiál je jasné, že se v mnohém jedná o deklarativní materiál. To tedy vyžaduje podrobné rozpracování řady statí do podoby konkrétních úkolů nezbytných k jejich naplnění.

Z hlediska zde popisované problematiky je zásadní pasáž pojednávající o funkcích ozbrojených sil při podpoře civilních orgánů, kde je stanoven soubor úkolů plynoucích především ze zkušeností nabytých v minulých letech.

Ozbrojené síly ČR mohou být podle Bílé knihy použity:

- K podpoře funkcí integrovaného záchranného systému, tedy k zásahům v případě živelní pohromy, technologické katastrofy nebo jiných závažných situací, a to jak při bezprostředních záchranných činnostech, tak při následných likvidačních pracích.
- Její síly a prostředky jsou využívány v nezbytném rozsahu a podle dostupnosti k podpoře civilních orgánů jako asistence při řešení krizových situací jak na území státu, tak i v rámci mezinárodních záchranných a humanitárních operací. [2]

Vzhledem ke zkušenostem, které armáda získala při nasazení svých složek především při povodních v letech 1997 a 2002, ale i v dalších případech, připravuje pro tyto úkoly především zdravotnické, ženíjní a chemické útvary a jednotky nebo jejich části disponující potřebnými schopnostmi. Nově mohou být také povolány a nasazeny jednotky aktivní zálohy. To se dnes jeví především jako výrazné posílení pravidelných složek AČR právě při plnění těchto úkolů. Důležitou skutečností je, že jedním z jejich základních úkolů je vytvořit jednotky k řešení krizových situací na teritoriu krajů, zejména k pomoci při živelních a ekologických pohromách. [3]

Dalšími úkoly, které plní AČR při podpoře civilních orgánů, jsou:

- střežení objektů důležitých pro obranu státu,
- posílení Policie ČR při zajišťování ochrany státních hranic nebo plnění úkolů služby pořádkové policie či ochranné služby.

Mimo tyto, řekněme základní úkoly, poskytuje armáda i další služby v této oblasti. Jedná se o možnost letecké přepravy ústavních činitelů, leteckou zdravotnickou přepravu, zajištění dopravy na základě rozhodnutí vlády a zabezpečení významných kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí. Jednotlivé složky armády lze dále použít i v jiných závažných situacích ohrožujících život, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí, kdy pouze ozbrojené síly disponují vojenskou technikou vhodnou k odstranění ohrožení. [4]

Při formulaci těchto pasáží Bílé knihy autoři striktně vycházeli z litery platných zákonů. Bílá kniha navazuje na Vojenskou strategii ČR (2008) a Dlouhodobou vizi rezortu Ministerstva obrany ČR (2008). Je v souladu s Bezpečnostní strategií České republiky i se strategickou koncepcí Severoatlantické aliance z roku 2010. Opatření a úkoly obsažené v tomto koncepčním materiálu je nyní nutno rozpracovat a hlavně naplnit, a to v situaci, kdy nelze očekávat ani navýšení počtů osob v armádě, ani navýšení rozpočtu. Přitom navíc končí životnost celé řady technických prostředků a zbraňových systémů.

Jednou z cest k řešení stávajících problémů je rozvoj, případně udržení stávajících schopností, nebo i návrat ke schopnostem, které jsme vzhledem k dosud plněným úkolům

odsunuli do pozadí. Při tom je možné se v první řadě soustředit na ty schopnosti, které lze naplňovat s poměrně malými požadavky na finance a materiál. Na druhou stranu vyžadující rozvoj odborné připravenosti příslušníků ozbrojených sil. A tady se dostáváme k oblasti civilně-vojenské spolupráce, pro kterou stanovuje Bílá kniha úkol rozvíjet schopnost kooperace s civilními představiteli, vládními a nevládními organizacemi, záchrannou službou, policií, Hasičským záchranným sborem ČR a komerčními organizacemi. [5] Toto zadání se ale netýká pouze složky CIMIC, ale jedná se pochopitelně o úkol celé AČR jako celku.

Právní rámec použití ozbrojených sil při mimořádné či krizové situaci nevojenského charakteru a možnost uplatnění zásad CIMIC

Na všech úrovních krizového řízení je nezbytné pochopit možnosti, které má stát (vláda), orgány místní správy a samosprávy k využití ozbrojených sil pro řešení krizí na území příslušné odpovědnosti. Při výčtu těchto možností je nutno poukázat na skutečnost, že dosud platné zákony byly koncipovány v době, kdy ozbrojené síly ČR neměly plně profesionální charakter, organizace a tím i početní stavy osob a techniky byly zhruba dvojnásobné. Už z toho plyne, že zásadní změna legislativního rámce je v nejbližší budoucnosti nutná.

Nicméně zákon 219/1999 Sb. o ozbrojených silách uvádí, že AČR lze použít:

1. K posílení kapacit sil a prostředků Policie ČR při zajišťování ochrany státních hranic nebo k plnění úkolů služby pořádkové policie anebo ochranné služby (viz Bílá kniha).
2. K záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí, případně k likvidaci následků pohromy.
3. K leteckému monitorování pohromy a monitorování radiační a chemické situace.
4. K odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky.
5. K plnění humanitárních úkolů civilní ochrany.
6. K zabezpečení letecké zdravotnické dopravy.
7. K zajištění letecké služby pátrání a záchrany
8. K zabezpečení letecké přepravy humanitární a zdravotnické pomoci.

Z hlediska problematiky, kterou se článek zabývá, jsou v tomto výčtu důležité především body 2, 5 a 8, které jsou více než ostatní úzce spjaty s otázkami CIMIC.

Použití AČR v souladu se zákonem číslo 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, je možné:

1. V případě, že se jedná o plánovanou pomoc na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích jako ostatní složku integrovaného záchranného systému (IZS), vyčleněnými silami a prostředky (SaP) AČR pouze na žádost Operačního a informačního střediska (OPIS) generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru (GR HZS). SaP AČR budou nasazovány dle dohody o plánované pomoci. [6] O poskytnutí pomoci rozhodne ZNGŠ-Ř SOC MO. [7]

2. Nebo jako tzv. ostatní pomoc složkám IZS. Může být poskytnuta na žádost HZS kraje, krajského úřadu nebo MV při provádění záchranných a likvidačních prací vojenskými útvary a zařízeními ozbrojených sil ČR. O jejich nasazení rozhodne výhradně NGŠ AČR.

Přitom je nutno dodržovat následující zásady pro vyžadování a nasazení SaP AČR k plnění úkolů v rámci IZS k záchranným pracím. Použití Armády ČR mohou vyžadovat:

- hejtmani krajů a starostové obcí, v jejichž obvodu došlo k pohromě u NGŠ AČR,
- hejtmani krajů a starostové obcí nebo velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany, hrozí-li nebezpečí z prodlení u velitele vojenského útvaru, nebo u náčelníka vojenského zařízení, které jsou nejbližší místu pohromy, [8]
- hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností v souladu s příslušným poplachovým plánem IZS prostřednictvím OPIS IZS kraje,
- velitel zásahu na místě zásahu u velitelů a vedoucích složek IZS, v ostatních případech prostřednictvím místně příslušného OPIS IZS,
- HZS kraje, krajský úřad nebo MV jako ostatní pomoc. [9]

Pro naplnění těchto úkolů armáda vyčleňuje nezbytné SaP uskupené do odřadů podle typu a náplně práce. Jedná se o odřady pro nouzové ubytování, odřady pro pomoc technikou, odřady pro zabezpečování sjízdnosti, odřady pro terénní a zemní práce, odřady pro průzkum a detekci látek CBRN (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear), odřady pro dekontaminaci techniky a osob, zdravotnické odřady, veterinární odřady, letecké síly a prostředky pro záchranné práce a odřady pro evakuaci a humanitární pomoc, které jsou z našeho pohledu nejzajímavější a jejichž činnost především z hlediska zapojení složek CIMIC je rozpracována v další části.

Další směřování CIMIC v kontextu Bílé knihy

Jak již bylo uvedeno v první části článku Bílá kniha pro CIMIC stanovuje velmi jasně, i když poněkud stručně formulovaný úkol – *rozvíjet schopnost kooperace s civilními představiteli, vládními a nevládními organizacemi, záchrannou službou, policií, Hasičským záchranným sborem ČR a komerčními organizacemi*. Tento úkol je velmi úzce svázán i s úkoly, které má armáda při plnění úkolů spojených s řešením krize na vlastním území. Tedy podpora IZS v případě zásahů za živelní pohromy, technologické katastrofy nebo jiných závažných situací, a to jak při bezprostředních záchranných činnostech, tak i při následných likvidačních pracích. Deklarace takto pojatého úkolu je poměrně snadná a srozumitelná, nicméně jeho praktické naplnění je mnohem složitější a představuje celý komplex úkolů a opatření nezbytných pro jeho realizaci.

V předešlých částech stati jsme se zabývali úkoly, které má armáda plnit při mimořádných a krizových situacích nevojenského charakteru. Z uvedeného výčtu vyplývá především nutnost spolupráce se složkami, se kterými se prakticky cvičí nebo sdílují štábní procedury pouze v omezené míře. Jedná se o ojedinělá cvičení základních složek IZS s armádou, která jsou svou problematikou zaměřena poměrně úzce.

Z analýzy dostupných materiálů plyne, že se většinou jednalo pouze o cvičení zaměřená na dekontaminaci osob a techniky, dodávku vody a zajištění nouzového ubytování, případně záchranu nebo vyhledávání osob s pomocí vojenských kynologů. Jednoznačný prim v této oblasti (společná cvičení) má Jihomoravský kraj, kde v uplynulých letech proběhla poměrně rozsáhlá cvičení jako „Voda pro Znojmo“ nebo „Nákaza“, do kterých se zapojila armáda silami celých záchranných jednotek.

Ze zkušeností plynoucích z masivního zapojení armády do záchranných a humanitárních prací v průběhu povodní (1997, 2002) je však patrné, že největší problémy plynuly ze spolupráce mezi osobami postiženými mimořádnou událostí a organizacemi, které zajišťují pomoc, přičemž není podstatné, zda šlo o organizace vládní či nevládní. Jak již bylo výše řečeno, zákon 219/1999 nám mimo jiné stanovuje možnosti armády v této oblasti. Jedná se o použití při záchranných pracích při pohromách, nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy. K plnění humanitárních úkolů civilní ochrany a zabezpečení letecké přepravy humanitární a zdravotnické pomoci. Při plnění těchto úkolů je možnost vzniku konfliktů nebo třecích ploch u všech aktérů poměrně značná, na druhou stranu zde existuje společný zájem, to je záchrana, ochrana osob, majetku, snížení či odstranění škod, tedy celý komplex společných činností. Proto je úkol k posílení civilně vojenské spolupráce v rámci AČR, tak jak jej definuje Bílá kniha, vysoce aktuální.

Požadavek na rozvoj schopnosti kooperace s civilními představiteli, vládními a nevládními organizacemi je prvořadý a lze jej naplnit souborem opatření týkajícím se přípravy vojáka, jednotky, útvaru a štábů všech stupňů. Níže uvedené možnosti zdokonalení CIMIC se dotýkají ozbrojených sil. Je evidentní, že toto se nemůže obejít bez přípravy v rámci všech aktérů společných vojensko-civilních aktivit. Vzhledem k šíři problematiky a možnostem autorů vyjádřit se k problematice v příspěvku přiměřeného rozsahu, budou tyto otázky řešeny v příštím článku k problematice. Co je tedy možno realizovat bez významnějších finančních nároků? Po oblastech, zvolených autory, může jít o následující opatření.

1. Vojenské školství a výcvik jednotlivce

Doplnit a rozšířit výukové programy v oblasti právní výchovy a znalostí fungování státní správy a samosprávy za krizových situací, při kterých je realizována civilně-vojenská spolupráce. Mělo by jít především o získávání návyků a dovedností při cvičeních a praktických zaměstnáních s využitím odborníků ze 103. střediska CIMIC/PSYOPS. Navýšit počty hodin s touto problematikou i u kurzů celoživotního vzdělávání.

2. Příprava jednotky (útvaru)

Vzhledem k měnícím se úkolům AČR zaměřit odbornou přípravu mnohem více než dosud na činnosti při mimořádných a krizových situacích nevojenského charakteru, zejména na činnosti v jednotlivých odřadech, pro které armáda své SaP vyčleňuje. Zvýšit pozornost spolupráci s vyčleněnými silami 103. střediska ve prospěch zasažených sil.

3. Příprava štábů

V souladu s předešlým bodem upravit systém štábních nácviků a zaměřit jejich tematiku na činnosti související s řešením krizových situací. S důrazem na schopnost

kooperovat s civilním sektorem, na schopnost plánovat a řídit činnost podřízených jednotek a útvarů v nebojových operacích. Do přípravy štábů a vedení štábních nácviků zapojit představitele vládních a nevládních organizací.

4. Příprava 103. střediska CIMIC/PSYOPS

Odbornou přípravu zaměřit na činnost příslušníků střediska v rámci krizových štábů jednotlivých stupňů, a tím dosáhnout zdokonalení znalostí a schopnosti. Zapojit příslušníky střediska do odborné přípravy jednotek a útvarů AČR v této oblasti. Při přípravě štábu střediska koordinovat své aktivity se štáby brigád a praporů. Posilovat i systém *Lessons Learned*, vzhledem k tomu, že příslušníci střediska získali za více než deset let existence útvaru obrovské zkušenosti s humanitární pomocí v zahraničí. Tyto zkušenosti je nezbytné využít a aplikovat především při činnosti v rámci odřadu pro evakuaci a humanitární pomoc při vyčleňování sil a prostředků AČR za plnění úkolů v rámci IZS.

5. Aktivní zálohy

V současné době se počítá s nárůstem jejich počtů a s tím spojeným rozšířením spektra úkolů. To posiluje možnost zaměřit přípravu jednotek dobrovolných záloh i na činnost v rámci jednotlivých odřadů a jejich zapojení do cvičení IZS s účastí armády. Také tímto způsobem lze dosáhnout navýšení schopností armády při řešení krizí na vlastním území.

Více konkretizované požadavky na schopnost kooperovat se záchranou službou, policií, Hasičským záchranným sborem ČR a komerčními organizacemi lze rozvíjet a naplňovat v kontextu pěti výše uvedených bodů. K získání skutečných praktických návyků a schopností je však nutná úzká spolupráce štábů s představiteli GŘ HZS, záchranné služby a policie. Zásadní roli při plánování společné přípravy mají oddělení krizového řízení a obrany na jednotlivých krajích a představitelé krajských vojenských ředitelství. Důraz je třeba položit na praktická cvičení, do kterých zapojovat představitele IZS, představitele krizových štábů na všech úrovních a příslušníky 103. střediska CIMIC/PSYOPS. V právní přípravě se zaměřit mimo již zmíněné oblasti na možnosti a pravidla spolupráce s komerčními organizacemi.

Závěrem

Bílá kniha o obraně přichází s konkrétními doporučeními, a zároveň popisuje, jak by mělo Ministerstvo obrany a organizace, které spravuje, fungovat. Vznikala ve spolupráci expertů jak z Ministerstva obrany, Armády ČR a dalších složek, tak z občanské sféry. Je vyjádřením toho, že obrana země není pouze záležitostí vojáků. Vyjadřuje ale také to, že řešení krizových situací spojených s živelnými pohromami či ekologickými haváriemi není jen záležitostí stálých složek IZS. To samo osobně není nic nového, je to zakotveno i v zákonech, na které se text odvolává. Nově zvýrazněna nutnost kooperace s civilními orgány a organizacemi, které se na řešení těchto krizí podílejí. V něm se odráží i dílčí změna priorit, které před armádou stojí nebo budou v nejbližší budoucnosti stát. A možná se v něm odráží i snaha vedení armády akcentovat její „vnitřní“ roli. A to je právě místo pro rozvoj civilně-vojenských aktivit.

O tom jak získat „srdce a duši“ obyvatelstva v zahraničních misích bylo napsáno již mnoho. Problematika a úkoly CIMIC v souvislosti s působením AČR na vlastním území

je zatím polem neoraným. Tento článek si kladl za cíl otevřít diskuzi na toto téma, které je obsáhlé, nové a vzhledem k zastaralé legislativě i v mnohém problematické.

Poznámky k textu a použitá literatura:

- [1] *Co je Bílá kniha*. Dostupné na <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/bila-kniha/co-je-bila-kniha/co-je-bila-kniha-44901>.
- [2] *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – OKP MO, 2011, s. 47.
- [3] *Úkoly aktivních záloh*. Dostupné na <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=7238>.
- [4] *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – OKP MO, 2011, s. 48.
- [5] Tamtéž, s. 103.
- [6] *Zákon č. 239/2000 Sb.*, § 21.
- [7] Zástupce náčelníka generálního štábu-ředitel Společného operačního centra MO.
- [8] *Zákon č. 219/1999 Sb.*, § 16.
- [9] *Zákon č. 239/2000 Sb.*, § 20.

Od roku 2007, kdy byly definovány v materiálu *Transformace resortu Ministerstva obrany České republiky* do současnosti platné politicko-vojenské ambice jako ideální soubor schopností Armády České republiky, došlo k dramatickým rozpočtovým škrtům. Z porovnání ambicí (chápaných jako cílový stav v budoucnosti) a zevrubné analýzy současné zdrojové reality a výhledu na příštích deset let ve všech třech oblastech zdrojů – lidé, peníze, materiál – vychází následující:

- V důsledku stárnutí české populace a snižující se konkurenceschopnosti Ministerstva obrany na trhu práce budou ozbrojené síly stále obtížněji získávat dostatek nových zájemců o vojenskou službu a nebude možné dosáhnout momentálně platné početní ambice 26 200 vojáků.
- Během minulých deseti let se v důsledku nekonceptních škrtů v rozpočtu a z nich plynoucích odkladů investic a kvůli nesystémovým investicím a předraženým zakázkám nahromadil deficit na výzbroji, technice, materiálu a nemovitě infrastrukturu. V současnosti podle kvalifikovaného odhadu dosahuje 80 až 90 miliard Kč.
- Do dvou krátkých časových období kolem roku 2015 a 2020 se soustředí potřeba velkých investic do obnovy a modernizace technické stránky řady zásadních vojenských schopností. Zejména investice plánované kolem roku 2015 dosahují dohromady několik desítek miliard korun a navíc je nelze – při současné výši a budoucím výhledu rozpočtu – rozložit v čase. V tomto období skončí pronájem nadzvukových stíhačích letounů JAS-39 Gripen, končí životnost raket protiletadlového raketového kompletu 2K12 KUB a radiolokační techniky protivzdušné obrany, bude potřeba modernizovat dělostřelectvo a končí životnost části bojových vozidel pěchoty BVP-2. Obdobný problém bude v příštích deseti letech s útočnými vrtulníky Mi-24/35.

Situace, v níž se nacházíme, je tedy kritická, není však bezvýchodná. *Bílá kniha* navrhuje řadu kroků směřujících ke konsolidaci sektoru Ministerstva obrany. Především lze prostřednictvím vnitřních opatření generovat úspory okamžité (ve výši stovek milionů korun) či střednědobé (ve výši několika miliard korun). Deficit, který vznikl nesystémovým odkládáním potřebných investic do budoucnosti, je však řádově vyšší. Naplnění politicko-vojenské ambice, jejímž vyjádřením má být dosažení plně operační schopnosti ozbrojených sil plánované do roku 2018, se jeví jako nerealné. Obdobně je ohrožena kapacita pro plnění mezinárodních závazků České republiky a plnění úkolů na území ČR v případě krizových situací nevojenského charakteru.

Bílá kniha o obraně. Ministerstvo obrany České republiky, OKP-MO, 2011, 168 str. ISBN 978-80-7278-564-3, s. 13-14.